

T.C.
Gazi Üniversitesi

5. ULUSLARARASI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KONGRESİ

**“Her çocuk için güçlü başlangıç; erken çocuklukta kültürel
çeşitlilik ve kapsayıcı eğitim”**

18-21 EKİM 2017

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ANKARA

5. ULUSLARARASI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KONGRESİ

SONUÇ BİLDİRGESİ

5.Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi “**Her çocuk için güçlü başlangıç; erken çocuklukta kültürel çeşitlilik ve kapsayıcı eğitim**” teması ile 18-21 Ekim 2017 tarihleri arasında Gazi Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenmiştir.

Kongre, erken çocukluk eğitimi ile ilgili çalışmalar yürüten öğretmenler, alan uzmanları, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı ve bakanlık temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Kongrenin temel amacı; değişen dünyada çocuk imajı ve erken çocukluk kimliğiyle “katılımcı çocuk” bakış açısını kazandırarak, erken çocukluk sınıflarında çeşitlilik, eşitlik ve kapsayıcılıkla öğrenme için evrensel tasarım prensipleriyle uyumlu eğitim ortamlarını ve temel sorunları ortaya koyarak, bilimsel dayanaklar doğrultusunda bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmektir. Bu doğrultuda kongreye yurt içi ve yurt dışından 600’ün üzerinde bildirili katılımcı başvurusu alınmış olup, 430’u dinleyici olmak üzere 875 kişi kayıt yaptırmıştır. Erken çocukluk eğitimi alanında çalışmalar yürüten öğretmenler, alan uzmanları ve akademisyenlerce 428 bildiri sunulmuş, kongre kapsamında; ana konuşmalar, paneller, çalıştaylar ve paralel oturumlarda erken çocukluk eğitimi çok boyutlu olarak ele alınmış, sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin sunulması amacıyla tartışmalar yürütülmüştür. Kongrede sunulan bildiri ve tartışmalardan çıkan sonuçların, paylaşılmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda kongrede sunulan ana konuşmalar, paneller, çalıştaylar, sunulan bildiriler ve tartışmalar ışığında;

- 1. Türkiye’de aile yapısı;** ekonomik, sosyal, kültürel yönden hızlı bir değişim yaşamaktadır. Son otuz yılda kırsal nüfusun yarısı kentlere göç etmiştir. Göç eden aileler ait oldukları sosyal ve kültürel bağlarından koparken, kentin imkan ve araçlarını kullanmada yaşanan sıkıntılar yeni durumlarına uyum sorunlarını ortaya çıkarmıştır. Bu noktada ailelerin değişen şartlara uyumlarının sağlanmasında ulusal kaynakların seferber edilmesi gerekmektedir.
- 2. Anne baba tutumları;** değişen aile yapısının bir sonucu olarak, günümüz çocuğundan beklenen beklentiler değişmektedir. Dr. Sayın Erdal ATABEK’in ana konuşmasında üzerinde durduğu gibi, anne babaların çocuklarından beklentileri ile çocuklarının ilgi, ihtiyaç ve gereksinimlerinin farklılaşması noktasında farkındalıklarının sağlanması temel noktadır. Özellikle yeni bir kültür yapısı içerisinde doğup büyüyen çocukların beklentilerinin, anne babalarının

beklentilerinden farklı olacağı göz önünde bulundurulmalıdır. Atabek, çocukların kendilerini ve hayatlarını yönetebilecek, muhakeme yetisine sahip, dürtülerinde oto kontrollü, duygularında ölçülü, sorumluluklarını alabilen bağımsız birer birey olarak yetişmelerinin sağlanmasını vurgulamıştır. Anne babaların çocukların yaşamlarını yönetmeye çalışmadan desteklemeleri konusunda bilinçlendirilmeleri sağlanmalıdır.

3. ***Ailenin korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi***; boşanmış aile ve çocuk sorunlarının çözülmesi ve eşitsizlikleri önleyici ekonomik kalkınma yaklaşımıyla eşzamanlı sosyal programların yürütülmesi sağlanmalıdır.
4. ***Erken çocukluk eğitimi uygulamaları kapsamında***; özellikle ülkemizde 2000’li yıllardan itibaren gelişme gösteren erken çocukluk uygulamaları kapsayıcı bir anlayışla; gelişimsel yetersizliğe sahip ya da risk altında olan bebek ve çocukların gelişimlerini destekleme ve yaşitlarıyla aralarındaki farkı azaltma hedeflerini de içermeye başlamıştır. Bu noktada kapsayıcı eğitim bağlamında aşamalı program yapısını uygulayan eğitimciler ile özel eğitimciler arasındaki işbirliği ön plana çıkmaktadır. Buradan hareketle, özellikle gelişimde karşılıklı ilişki ve etkileşim faktörlerinin, yürütücü işlev ve sosyal çevre etkilerinin ele alındığı ana konuşma ve panellerde vurgulandığı gibi aile, eğitimci ve eğitim programının kapsayıcılık ve tüm çocuklara hizmet etme noktasında politika yürütücüler ve alan uzmanlarının işbirliğine dayalı olduğu unutulmamalıdır.
5. ***Çocuk ile ilgili temel sorun alanlarının (çocuk ihmali ve istismarı, çocuk suçluluğu, çalışan çocuklar, sokak çocukları, koruma altındaki çocuklar gibi)***; bilimsel veriler göz önünde bulundurularak temelde tüm toplumu ilgilendiren ve toplumun sorumluluğunu gerekli kılan sorun alanları olduğu göz önüne alınarak, çözüm arayışları ve uygulamalarda çok boyutlu düşünülerek aile odaklı çocuk merkezli program yaklaşımları geliştirilmelidir.
6. ***İletişim teknolojisindeki baş döndüren gelişme ve onun araçları (televizyon, internet v.b.)***; kendi ürettiği popüler kültür ile toplumun ve aile gibi kadim kurumların referansları olan geleneği ve yerleşik değerleri etkilemektedir. Bu noktada ailenin değişen şartlar karşısında direncinin ve uyumunun sağlanması, dijital kültüre adaptasyonu, çocuk, çocuk sağlığı, çocuk eğitimi, yoksulluk, risk altındaki çocuklar, korunmaya muhtaç çocuklar, çocuğun yasal korunması, çalışan çocuklar, çocuğun medyadan korunması ve çocuk hakları eğitiminin yaygınlaştırılması konularına dönük ekonomik, sosyal ve kültürel programlar geliştirilmelidir.

7. ***Erken çocuklukta kavramsal sorunlara*** çözüm getirilebilmesi amacıyla dijital teknolojiden de faydalanılarak ulusal ve uluslararası terminolojinin bütünleştirilmesi, erken çocukluk eğitim programları ve alan araştırmalarında güncel alan yazının takip edilebilmesi ve entegre edilebilmesi açısından oldukça önemlidir.
8. ***Ulusal hedefler doğrultusunda;*** 2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı'nda da belirtildiği gibi en önemli hedef toplumumuzu yüksek refah seviyesine ulaştırmadır. Plan ülkemizin potansiyelini, bölgesel dinamikleri ve insanımızın yeteneklerini harekete geçirerek kalkınma sürecinin hızlandırılması amacıyla, yeniden şekillenen dünya ekonomisinde uluslararası işbölümü ve değer zinciri hiyerarşisinde Türkiye'nin konumunun aşamalı olarak üst basamaklara çıkarılmasını hedeflemektedir. Yeni teknolojilerin yaygınlaşması, dünyanın çeşitli yerlerindeki insanların aynı anda yeni bilgilere hızlı ve kolay erişimlerini sağlamaktadır. Bu durum, eğitim faaliyetlerinin yerleşik norm ve yaklaşımlarını da değiştirmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinden ve yoğunlaşan kültürler arası etkileşimden, eğitim faaliyetlerindeki çok boyutlu zenginleşmeyi arttırması kapsamında yararlanılmalıdır.
9. ***Erken çocukluk eğitimi programları ve politikalarının*** önemi göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizde ve dünyada erken çocukluk eğitimi konusunda çeşitli felsefe ve çıkış noktalarından hareket eden birçok eğitim programı ve yaklaşım mevcuttur. Bu programlar ulusal, bölgesel veya daha mikro gereksinimlere göre farklılaşarak tüm gereksinimlere hizmet edebilme açısından erken çocukluk hizmetlerinin yaygınlaştırılabilmesinde çeşitlendirilerek etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Eğitim programları, gereksinimi ne olursa olsun tüm çocukların gereksinimlerine uygun şekilde yeniden ele alınıp, tasarlanmalıdır. Eğitim programı, materyal-ortam ve öğretmen yaklaşımlarının erken çocukluk eğitim hizmetine ihtiyacı olan tüm çocukları kapsayıcı nitelikte olmalı; yetenek, kültürel yapı, dil, köken, cinsiyet vb. konulardaki tüm ayrımcılıklardan ayıklanmış olmalıdır. Tüm bu unsurlar göz önünde bulundurularak erken çocukluk eğitiminde; 0-3 yaş arası çocukların eğitiminin yaygınlaştırılması, 4-6 yaş arası çocukların eğitim olanaklarında ise niteliğin arttırılması sağlanmalıdır.
10. ***Erken çocukluk eğitimine yönelik öğretmen ve akademisyen yetiştirme programlarının,*** kültürel çeşitlilik ve kapsayıcı eğitim ilkeleri göz önünde bulundurularak, teorik ve pratik uygulama alanları ile zenginleştirilerek ulusal ve uluslararası kaynakların desteği güçlendirilmelidir.